

Олег Пархитько

Міжнародний гуманітарний університет,
Фонтанська дорога, 33, Одеса
fianketto79@gmail.com
ORCID: 0009-0002-4221-8692

Владислав Данилов

Міжнародний гуманітарний університет,
Фонтанська дорога, 33, Одеса
tutdanilov@gmail.com
ORCID: 0009-0009-6723-7217

ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ ПАЛЕСТИНО-ІЗРАЇЛЬСЬКОГО КОНФЛІКТУ У СВІТОВИХ ЗМІ

© Пархитько О., Данилов В., 2024

У статті зроблено спробу визначити особливості висвітлення палестино-ізраїльського конфлікту у світових ЗМІ. Матеріалом дослідження стали публікації із сайтів трьох ЗМІ – «The Washington Post», «The Guardian» та «Al Jazeera».

Розглянуто складнощі, з якими може зіткнутися журналіст при висвітленні збройних конфліктів. По-перше, це загрози фізичному та ментальному здоров'ю журналіста. По-друге, це складність абстрагуватися від власних уподобань у конфлікті. По-третє, це складнощі при визначенні статусу сторін конфлікту. Зазначено, що у палестино-ізраїльському конфлікті виникають складнощі з визначенням статусу ХАМАС, оскільки далеко не всі країни світу вважають угруповання терористами.

Розглянуто погляди на конфлікт двох якісних приватних газет – «The Washington Post» та «The Guardian». Інтрига щодо позиції якісних видань полягає в тому, що вони є у США та Європі, тобто гіпотетично мали б підтримувати Ізраїль проти колективного арабського світу. Насправді ці ЗМІ утрималися на високому рівні якості та висвітлюють конфлікт збалансовано. У матеріалах газет простежується певна критичність щодо єврейської держави. Якщо у «The Washington Post» ця критичність радше вгадується, то журналісти «The Guardian» висловлюють її досить відверто та емоційно. Американська газета, висловлюючи своє ставлення, має враховувати погляди потужної єврейської діаспори США. Що стосується «The Guardian», то газета критикує Ізраїль з ліберальних антивоєнних позицій британської та європейської еліти.

Державну катарську телекомпанію «Al Jazeera» давно критикують за необ'єктивність та досить відверту комунікацію з особами, діяльність яких певна частина світу розглядає як терористичну. Інтрига щодо висвітлення конфлікту катарським ЗМІ полягає в тому, чи спробують працівники медіа принаймні зробити вигляд зовнішньої об'єктивності для світової аудиторії. На практиці сайт арабського медіа звалюється у відверту антиізраїльську та антиамериканську пропаганду. При цьому використовується добір «правильних» джерел інформації, глузування та маніпулювання фактами.

Зроблено припущення, що працівники ЗМІ добре знають свою цільову аудиторію, на яку подібні публікації впливають досить ефективно.

Ключові слова: журналістика, збройний конфлікт, об'єктивність, збалансованість, пропаганда, терористична організація, позиція ЗМІ, джерело інформації, якісні ЗМІ, «гаряча точка».

Вступ. У ХХ столітті людство стало свідком безлічі війн, які відбувалися на різних континентах. Імовірно, найбільший вплив на історію людства мали дві світові війни, внаслідок яких у першій половині століття загинули десятки мільйонів людей. Після завершення Другої світової війни розпочався перерозподіл територій у вигляді масового звільнення колоній європейськими країнами. Саме через ці процеси державність отримав Ізраїль. Проблема полягала в тому, що земля для нової країни була надана єврейському народу у центрі арабського світу, на території, яку араби вважали своєю власністю. Незалежність Ізраїль проголосив 14 травня 1948 року, а вже наступного дня Ліга арабських країн оголосила Ізраїлю війну, внаслідок чого він був атакований п'ятьма арабськими державами. Збройні протистояння між арабським світом та Ізраїлем регулярно відбувалися упродовж усього періоду Холодної війни, коли гаряча фаза змінювалася на партизанські дії або тимчасове перемир'я. Мирні угоди з Єгиптом та Йорданією нібито поклали край збройним протистоянням, однак у 2006 році відбулася Друга Ліванська війна, засвідчуючи відкритість конфлікту.

7 жовтня 2023 року палестинське угруповання ХАМАС атакувало кордони Ізраїлю з території сектору Газа. Як зазначив спікер міністерства іноземних справ Ізраїлю, вони оцінюють кількість жертв через напад у приблизно 1200 осіб [4]. У відповідь Ізраїль розпочав військову операцію у секторі Газа з метою знищення збройних підрозділів ХАМАС на цій території. Ізраїль та ХАМАС 22 листопада домовилися про тимчасове припинення вогню для обміну заручниками, однак бойові дії невдовзі відновилися та продовжуються до сьогодні. Міністерство охорони здоров'я Гази оцінює кількість жертв на території у більше ніж 21 тис. осіб [17].

Постановка проблеми. Журналістика наразі переживає серйозну кризу, викликану комплексом причин. На фоні зростання в очах масової аудиторії авторитету соцмереж та блогерів журналістів регулярно обвинувачують у заангажованості, продажності, непрофесійності тощо. Попри відчутне падіння рівня журналістики у світі, хотілося б сподіватися, що провідні ЗМІ все ще залишаються осередками спротиву загальним трендам. Висвітлення бойових дій є серйозним тестом професійності журналіста, оскільки подібні процеси викликають надмірні емоції та схиляють до суб'єктивних оцінок. Отже, аналіз висвітлення подій палестино-ізраїльського конфлікту провідними ЗМІ світу дозволить зробити певні висновки щодо рівня сучасної журналістики та тих факторів, які можуть негативно впливати на цей рівень.

Актуальність дослідження. Напад угруповання ХАМАС на Ізраїль та подальший палестино-ізраїльський збройний конфлікт стали, ймовірно, ключовими подіями кінця року у світі. Цей конфлікт є наразі у розпалі і викликає значну увагу з боку світових ЗМІ. Більше того, маємо констатувати, що збройне протистояння у Газі відтіснило на другий план російсько-українську війну. Вочевидь, для нашої країни увага світових ЗМІ є вкрай важливою, оскільки медійне розголошення російських злочинів змушує наших західних партнерів виділяти істотне фінансування на боротьбу з агресором. Можемо резюмувати, що якнайшвидше припинення конфлікту в Газі відповідало б українським інтересам, тож моніторинг поглядів провідних світових ЗМІ з цього приводу, поза сумнівом, є досить актуальним. Також зазначимо, що доля Ізраїлю є для українців небайдужою через тісні міграційні процеси між двома країнами. Отже, перебіг подій конфлікту викликає інтерес. Нарешті, сьогодні варто говорити про те, що журналістика як професія перебуває на межі зникнення або дуже серйозних трансформацій. Тож аналіз діяльності провідних ЗМІ світу може допомогти сучасним науковцям та медійникам у пошуках орієнтирів подальшого розвитку професії.

Формулювання мети та завдань статті. Мета статті – виявити особливості висвітлення палестино-ізраїльського конфлікту у провідних світових ЗМІ. Встановлена мета передбачає розв'язання таких завдань: 1) визначити складнощі при висвітленні міжнародних конфліктів у журналістських матеріалах; 2) визначити суперечливість міжнародного статусу ХАМАС як політичного угруповання; 3) виявити специфіку дотримання об'єктивності та збалансованості в аналізованих виданнях.

Матеріалом дослідження стали публікації із сайтів провідних ЗМІ – «The Washington Post», «The Guardian» та «Al Jazeera» – за період з 16 по 23 листопада 2023 року. Було обрано тиждень напередодні перемир'я як наразі один із ключових епізодів конфлікту. Вибір ЗМІ для аналізу також не був випадковим. Ми мали на меті обрати провідні ЗМІ, які могли представити різні погляди на конфлікт. Так, «The Washington Post» представляє погляд США, «The Guardian» – Великобританії та в цілому ліберальної Європи, «Al Jazeera» – арабського світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Арабо-ізраїльське протистояння привертало активну увагу науковців ще у 60-х роках ХХ століття. Зокрема, низка збірок та окремих публікацій з'явилася у другій половині 60-х–70-х роках ХХ століття на фоні чергової ескалації конфлікту. Якщо говорити про ХХІ століття, то інтерес до конфлікту тільки збільшується. Зокрема, кілька досліджень з'явилися останнім часом. Маріон Лекок'ер у монографії «Укорінене протистояння у Палестині та Ізраїлі» [12] розглядає глибинні причини, через які перманентно реалізується конфлікт між арабами та ізраїльтянами. Лійана Кайалі у монографії «Палестинські жінки та народний опір» [9] зазначає про те, що після угод в Осло у 90-ті роки ХХ століття життя палестинців на Західному березі ріки Йордан істотно погіршилося через дії Ізраїлю. У роботі йдеться про те, що палестинські жінки мають активну національну позицію і готові брати активну участь у русі опору. При цьому палестинки стикаються з багатьма перешкодами, які заважають їм виявляти активну позицію. Джулі Норман у монографії «Рух палестинських в'язнів» [13] показує палестинських в'язнів як частину національного руху зі своїми тактиками спротиву та боротьбою за права. Авторка показує історію руху від часів його розквіту до поступового послаблення після угод в Осло. Загалом зазначимо, що наукові дослідження фокусуються на політологічних, історичних та соціологічних аспектах конфлікту. При цьому журналістскознавчий підхід міг би істотно урізноманітнити науковий аналіз.

Виклад основного матеріалу. Висвітлення збройних конфліктів є одним із найскладніших видів журналістської діяльності. Цілком очевидно причиною є загроза життю журналіста у «гарячій точці». Наслідком роботи в «гарячій точці» часто буває посттравматичний синдром. Утім, загрози фізичному та ментальному здоров'ю журналіста є далеко не єдиними проблемами. Додатковим ускладненням є необхідність збалансовано та об'єктивно висвітлити конфлікт у своїх матеріалах. Проблема полягає в тому, що журналіст, як правило, має власну точку зору на конфлікт, тобто має ламати себе в матеріалі заради дотримання стандартів. Майже неймовірне дотримання стандартів в ситуації, коли журналіст є представником однієї з країн-учасниць конфлікту.

Додатковим ускладненням під час висвітлення збройного конфлікту є визначення статусу його учасників. Скажімо, з точки зору конфліктології формальне визначення країни-агресора у більшості випадків не є проблемним моментом. Все стає набагато складніше, якщо аналізувати ситуацію в історичній перспективі. Чи варто називати агресором країну, яка 300 років тому була насильницьким шляхом приєднана до імперії і згодом вирішила зі зброєю в руках повернути собі незалежність? Як визначити країну-агресора в тому випадку, коли країни по черзі відвойовують спірну територію? Як визначити агресора у конфлікті, який жевріє на кордоні упродовж 60 років і періодично виходить у гарячу фазу? Звісно, можна абстрагуватися від історичного процесу і визначати агресора в кожному випадку суто формально, однак, по-перше, такому матеріалу буде бракувати глибини і повноти, і, по-друге, матеріал, замість того, щоб передавати інформацію, перетвориться на термінологічну гру.

У ХХ столітті істотно збільшується кількість терористичних організацій. На перший погляд, ідентифікувати терористичну організацію має бути неважко. Адже той, хто займається терористичною діяльністю, є терористом. У реальності подібні організації не поспішають навісити на себе ярлик терористичних. Часто вони позиціонують себе як визвольну армію, яка бореться проти іноземного поневолення. Іноді такі організації формують партію, політичне крило якої може брати участь у демократичному процесі, а військове крило займається проведенням збройних операцій. Одним із показових прикладів є Ірландська республіканська армія, яка проголошувала своєю метою боротьбу за звільнення Північної Ірландії від англійського поневолення.

Країни світу також ніколи не демонструють одностайності у визначенні організації як терористичної. Часто нова терористична організація з'являється за підтримки однієї або кількох країн, які сподіваються використати новоутворення у своїх інтересах. Іноді інтереси організації та певної країни можуть ситуативно збігатися. В інших випадках інтереси терористичної організації та держави ніде не перехреснюються, тобто держава ніде не страждає від руйнівної діяльності членів організації і просто не хоче наживати собі небезпечного ворога.

Журналістам, які пишуть про діяльність подібних організацій, можна порадити уникати навішування ярликів. При цьому журналісту, який пише аналітику, необхідно виробити власну обґрунтовану позицію щодо діяльності організації.

ХАМАС позиціонує себе як політичну партію, яка бере участь у виборчому процесі. При цьому організація має військове крило, яке активно використовується. Метою організації є створення ісламської арабської держави на території Ізраїлю, сектору Газа та Західного узбережжя ріки Йордан. Тобто принаймні з точки зору арабського світу ХАМАС може вважатися визвольною армією, яка протидіє незаконній появі єврейської держави на арабських землях після завершення Другої світової війни. Необхідно визнати, що ХАМАС неодноразово у своїй діяльності використовував терористичні методи та чинив акти агресії проти мирного населення. Через це організацію визнають терористичною Ізраїль, Канада, США, Японія, Великобританія, Євросоюз, Організація американських держав тощо. Проте є й низка країн, які ХАМАС терористами не вважають. Серед них є більшість країн арабського світу, Росія та Китай. Цікаво, що ХАМАС не включає у свою класифікацію терористичних організацій ООН. Не вважає терористами ХАМАС і Норвегія. Тільки після нападу на Ізраїль у жовтні 2023 року змінила щодо ХАМАС свою думку Швейцарія, однак ухвалення рішення парламентом може зайняти кілька років.

Варто зазначити, що ХАМАС досі не визнала терористичною організацією й Україна. Народний депутат України Федір Веніславський пояснив ситуацію так: «Ми боремось зі складним ворогом, який має багато різних точок дотику та точок впливу на різні регіони світу. Для нас важливо, щоб ми не набули собі додаткових складнощів і ворогів» [11]. При цьому законопроект про визначення організації терористичною був зареєстрований у парламенті 10 жовтня 2023 року. Цікаво, що у перші дні війни соціологічна компанія Active Group запитала в українців, хто, на їхню думку, є агресором у палестино-ізраїльському конфлікті [10]. Зокрема, 77,1 % українців визнали агресором «виключно» або «більшою мірою» ХАМАС, тобто можна стверджувати, що українці у цьому конфлікті стоять на боці Ізраїлю.

У межах дослідження ми розглянули матеріали із сайтів трьох ЗМІ: американської газети «The Washington Post», британської газети «The Guardian» та катарської телекомпанії «Al Jazeera».

Американську газету «The Washington Post» прийнято відносити до якісних ЗМІ. Видання традиційно вважають одним із найавторитетніших ЗМІ у США. Щоправда, у ХХІ столітті газету обвинувачують в активній підтримці демократичної партії США.

У висвітленні конфлікту газета намагається жорстко триматися фактів та уникати власної точки зору. Це стосується як заміток, так і досить розгорнутих матеріалів. Основний вектор усіх матеріалів видання на тему війни фокусується на жертвах та їхніх стражданнях. При цьому газета однаково співчуває жертвам з обох боків конфлікту. У матеріалах видання поряд із коментарями офіційних осіб та експертів можна прочитати цитати пересічних громадян з Гази та Ізраїлю, які

постраждали через конфлікт. У цих цитатах трапляються засудження ХАМАС, але немає засудження Ізраїлю, що, можливо, свідчить про певну прихильність видання. «Неважливо, які ви маєте думки щодо угоди з терористами. Важливо бути тут заради наших родин», – каже 36-річний Френкель» [7].

Від американського видання можна було очікувати більшої прихильності до Ізраїлю. Проте оскільки бойові дії перемістилися на територію Гази і страждає палестинське населення, у реципієнта може створюватися враження, що агресором є Ізраїль. Зокрема, коли йдеться про подальші плани наступу ізраїльтян на південь Гази, неодноразово підкреслюється позиція Білого дому про те, що це не можна робити без чітко продуманого плану з урахуванням страждань населення.

Якщо говорити про баланс думок, то видання намагається активно залучати до діалогу всі сторони конфлікту. Зокрема, у матеріалі «Ізраїль та Хамас уклали угоду про обмін заручниками» [7] наведено таку цитату: «Палестинці кажуть, що ізраїльські атаки на шпиталі свідчать про очевидну зневагу до життя цивільних. Ізраїльтяни відповідають, що атаки території навколо шпиталів є правомірними, оскільки ХАМАС використовує об'єкти з військовою метою». Дещо нижче у тексті цитуються представники іншої терористичної організації – Хезболли, яка, за словами речника, обстріляла три військові об'єкти у північному Ізраїлі.

Дещо більше свободи газета дозволяє собі в авторських колонках, хоч і тут зберігаються усі наведені вище принципи роботи. У колонках автори можуть дати волю емоціям. Зокрема, один із матеріалів має назву «Ізраїль повністю знищив Газу» [16]. Такий заголовок може свідчити про крайній ступінь засудження дій Ізраїлю, однак насправді він стосується того, що війна призводить до жахливих руйнувань. Зокрема, на початку матеріалу автор говорить про «шоковую атаку» Хамас 7 жовтня та оцінює її як «найкривавіший день в історії єврейської держави».

Отже, можна стверджувати, що газета «The Washington Post» на високому рівні висвітлює палестино-ізраїльський конфлікт. Збалансованість матеріалів видання не викликає сумнівів. Імовірно, можна говорити про наявність певної суб'єктивності при наведенні цитат пересічних громадян.

Газета «The Guardian» вважається одним із найавторитетніших британських видань. ЗМІ дотримується соціал-ліберальних поглядів і користується популярністю в усьому світі.

Можна стверджувати, що у висвітленні палестино-ізраїльського конфлікту видання дотримується балансу. У матеріалах газети можна побачити у значній кількості цитати представників усіх сторін конфлікту. Щоправда, на відміну від «The Washington Post», видання дозволяє собі значно більше свободи у висловленні поглядів та наданні оцінок. Зокрема, газета вважає, що вбивство ізраїльтян не виправдовує жертви серед палестинського населення. Видання наводить слова верховного представника ЄС з питань закордонних справ і політики безпеки Жозепа Борреля, який порівнює 7 жовтня з «різаниною», а події в Газі – з «масовим убивством» [3]. Газета в цілому має значну схильність до оціночних прикметників. Наприклад, у матеріалі про припинення вогню напад ХАМАС на Ізраїль називають «кривавим», бомбардування Ізраїлем Гази – «інтенсивним», а перемовини щодо передачі заручників – «хаотичною дипломатією» [2].

Газета неодноразово використовує лексему «тероризм» при оцінці діяльності ХАМАС. Зокрема, видання цитує прем'єр-міністра Іспанії Педро Санчеса, який засудив «шокуючі акти тероризму» ХАМАС. Як не дивно, при цьому газета не порушує баланс. У цьому ж матеріалі міститься жорстка критика Ізраїлю, який спричинив загибель 14 тисяч палестинців. Відповідно до своєї ліберальної редакційної політики газета створює тиск на Ізраїль, щоб примусити його зупинити війну [8].

Важливо підкреслити, що видання також непрямо критикує Джозефа Байдена. Зокрема, у матеріалі газети вказується на те, що президент США активно втрачає голоси виборців через підтримку позиції Ізраїлю у війні [5].

Отже, газета «The Guardian» збалансовано висвітлює події палестино-ізраїльського конфлікту. Щоправда, видання дозволяє собі значну свободу у контексті оцінювання подій, що може завадити читачам сформулювати об'єктивну оцінку.

«Al Jazeera» є державною катарською телекомпанією, яка була створена у 1996 році як своєрідний аналог CNN для арабського світу. Спочатку появу «Al Jazeera» оцінювали як прогресивний крок у контексті збалансування світової подачі новин, оскільки арабський світ мав отримати значне висвітлення. Пізніше оцінка діяльності телекомпанії почала сильно змінюватися. Зокрема, негативно у 2000-ні роки було оцінено надання ефірів терористу № 1 Усама бен Ладену. Необхідно зазначити, що Катар не визнає ХАМАС терористичною організацією. Країну наразі обвинувачують у тому, що вона співпрацює з ХАМАС.

Робота сайту телекомпанії є майже повною протилежністю діяльності журналістів «The Washington Post». Практично всі матеріали «Al Jazeera» на тему палестино-ізраїльського конфлікту спрямовані на маніпулювання свідомістю аудиторії. Роботу ЗМІ важко оцінювати з точки зору об'єктивності, оскільки журналісти всі відповіді знають апріорі. Світ у матеріалах мас-медіа чітко поділяється на чорну та білу частини. Під час прочитання текстів подекуди складається враження, що журналісти просто фабрикують факти та формують вигадані історії. При цьому історії виходять настільки малоймовірні, що в них вкрай важко повірити. Наприклад, у репортажі «Схвильовані, але оптимістичні: родини ув'язнених палестинських жінок чекають на звільнення» [1] розповідається історія юної палестинки, яку ув'язнили на 16 років за хибним обвинуваченням. У матеріалі йдеться, що студентка просто йшла додому, коли до неї підбіг ізраїльтянин, намагаючись зірвати хіджаб. За словами джерела, коли дівчина відштовхнула нападника, її розстріляли з автоматичної зброї ізраїльські військові. Джерело стверджує, що дівчина пів години лежала на землі, обливаючись кров'ю, і лише через 30 хвилин військові вирішили її заарештувати. Згідно з матеріалом, палестинка опинилася за ґратами через обвинувачення в тому, що хотіла зарізати ножом військового.

У репортажі «Бачили смерть у всіх деталях: палестинці, які втекли з півночі Гази, пригадують жах» [15] важко зрозуміти, які з наведених спогадів є достовірними. Наприклад, один із біженців згадує: «Ми не могли озирнутися. І вони би вистрелили в кожного, хто би нахилився, щоб підняти загублену річ». Лишається неочевидним, чому у біженця була така впевненість, якщо нікого не застрелили. Звісно, журналіст не мав би наводити домисли джерела. Сам автор матеріалу зазначає: «Упродовж тижнів ізраїльські військові примушували палестинців тікати на південь, але продовжували атакувати та скидати бомби на цивільних навіть там». Цитата натякає на те, що ізраїльтяни нібито заманили палестинців у пастку, хоч військові виводили людей із зони бойових дій. Цю ж думку обстоює й один із палестинських біженців. За його словами, коридори безпечного виходу з півночі перетворилися на «коридори обману».

Іноді автори видання вдаються до відвертого висміювання. Зокрема, заголовок матеріалу «Помилки ізраїльтян, фарс американців та перемовини про мир» [14] говорить сам за себе. Сутність матеріалу зводиться до того, що США та Ізраїль мали принизливо погодитися на всі умови перемовин, які висунув ХАМАС.

Збалансованість у матеріалах також регулярно порушується. Неарабські джерела наводяться щодо якихось незначних фактів, які не заважають розвивати основну думку. Утім, у більшості гострих матеріалів друга сторона просто відсутня. У матеріалі про колишнього радника Барака Обами, який дозволив собі ісламофобські висловлювання, американця активно цитують саме тому, що його слова ідеально підходять для дискредитації США [6].

Отже, можна стверджувати, що журналісти «Al Jazeera» регулярно свідомо порушують стандарти об'єктивності та збалансованості. Показово, що Ізраїль наразі активно критикують за надмірне застосування сили та численні смерті серед цивільного населення. Однак журналісти телеканалу або неспроможні якісно використати факти на свою користь, або впевнені, що відверта пропаганда є ефективнішим засобом впливу на цільову аудиторію.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Дослідження матеріалів ЗМІ є серйозним джерелом для наукових досліджень як на синхронічному, так і на діахронічному рівні. На діахронічному рівні народжуються історичні монографії та підручники, на синхронічному можна зробити важливі узагальнення щодо сьогодення, помітити зародження певних суспільно-політичних трендів. Чим більшою є цільова аудиторія певного ЗМІ, тим ширші узагальнення можна зробити. При цьому цікаві висновки можна робити як щодо державних, так і щодо приватних ЗМІ. Державні ЗМІ фактично виступають голосом керівництва країни, якому іноді дозволяється говорити те, що не завжди може прямим текстом висловити лідер держави. Приватні ЗМІ навіть дуже високої якості у будь-якому випадку висловлюють колективну думку певної частини суспільства або світу. Розуміння зв'язку між суспільною групою та певним ЗМІ дозволяє краще розуміти процеси формування суспільної думки певної країни або регіону.

У цій статті ми намагалися зробити певні узагальнення щодо поглядів на палестино-ізраїльський конфлікт двох якісних приватних газет та однієї масової державної телекомпанії. Інтрига щодо позиції якісних видань полягала в тому, що вони знаходяться у США та Європі, тобто гіпотетично мали б підтримувати Ізраїль проти колективного арабського світу. Насправді обидва ЗМІ утрималися на високому рівні якості та висвітлили конфлікт збалансовано. Більше того, у матеріалах газет простежується певна критичність щодо єврейської держави. Якщо у «The Washington Post» ця критичність скоріше вгадується, то журналісти «The Guardian» висловлюють її досить відверто та емоційно. Американська газета, висловлюючи своє ставлення, має враховувати погляди потужної єврейської діаспори США. Що стосується «The Guardian», то газета критикує Ізраїль з ліберальних антивоєнних позицій британської та європейської еліти.

Державну катарську телекомпанію «Al Jazeera» давно критикують за необ'єктивність та досить відверту комунікацію з особами, діяльність яких певною частиною світу розглядається як терористична. Інтрига щодо висвітлення конфлікту катарським ЗМІ полягала в тому, чи спробують працівники медіа принаймні робити вигляд зовнішньої об'єктивності для світової аудиторії. На практиці сайт арабського медіа звалюється у відверту антиізраїльську та антиамериканську пропаганду. При цьому використовується добір «правильних» джерел інформації, глузування та маніпулювання фактами. Зробимо припущення, що працівники ЗМІ добре знають свою цільову аудиторію, на яку подібне зомбування впливає досить ефективно.

Арабо-ізраїльські конфлікти завжди мають глобальне значення. Цілком очевидно, що збройне протистояння 2023 року не стане винятком. Подібні конфлікти потребують детального вивчення з політичного, економічного, соціологічного та історичного боку. Вважаємо, що аналіз ситуації з позицій журналістикознавства також не стане зайвим. У ХХІ столітті ЗМІ є потужною зброєю, за допомогою якої еліти намагаються просувати певні погляди та думки. Зчитування цих поглядів може відбуватися як за допомогою кількісних, так і якісних методів. У цій публікації ми зробили лише поверховий аналіз діяльності деяких впливових мас-медіа. Вочевидь, на черзі поглиблені дослідження. Зокрема, українським науковцям може бути цікавим компаративний аналіз висвітлення у світових ЗМІ палестино-ізраїльської та російсько-української війни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Alsaafin L. Anxious, optimistic: Families of female Palestinian prisoners await release. Al Jazeera. URL: <https://www.aljazeera.com/news/2023/11/22/anxious-optimistic-families-of-female-palestinian-prisoners-await-release> (дата звернення: 30.12.2023)
2. Burke J. Gaza ceasefire to begin on Friday morning with hostage releases to follow. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/world/2023/nov/23/israel-hamas-ceasefire-and-hostage-deal-wont-happen-before-friday-israeli-officials-say> (дата звернення: 30.12.2023)
3. Burke J., Wintour P. Israel and Hamas appear close to hostage release deal, say officials. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/world/2023/nov/19/israel-hamas-hostage-deal-mediation-qatar-prime-minister> (дата звернення: 30.12.2023)
4. Chacar H. Israel revises Hamas attack death toll to «around 1200». Reuters. URL: <https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-revises-death-toll-oct-7-hamas-attack-around-1200-2023-11-10/> (дата звернення: 30.12.2023)

5. Donegan M. There's a big reason Joe Biden is losing younger voters: Israel and Palestine. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/nov/23/joe-biden-young-voters-israel-palestine-arab-muslim-americans> (дата звернення: 30.12.2023)
6. Ex-Obama adviser says more Palestinian kids should die in Islamophobic rant. Al Jazeera. URL: <https://www.aljazeera.com/news/2023/11/22/ex-us-diplomat-goes-on-islamophobic-rant-wishes-more-dead-palestinian-kids> (дата звернення: 30.12.2023)
7. Israel, Hamas agree to hostage release deal / Hendrix S. et al. The Washington Post. URL: <https://www.washingtonpost.com/world/2023/11/21/israel-gaza-hamas-hostage-deal/> (дата звернення: 30.12.2023)
8. Jones S. Number of Palestinians killed is "truly unbearable", says Spanish PM. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/world/2023/nov/23/palestinian-state-is-best-chance-for-security-and-peace-says-spanish-pm> (дата звернення: 30.12.2023)
9. Kayali L. Palestinian Women and Popular Resistance. Perceptions, Attitudes, and Strategies. London: Routledge. 2020. 260 p.
10. Kot S. ХАМАС чи Ізраїль: кого українці вважають агресором. Коментарі. URL: <https://world.comments.ua/ua/news/near-east/hamas-chi-izrail-kogo-ukrainci-vvazhayut-agresorom-719151.html> (дата звернення: 30.12.2023)
11. Kot S. Чи визнає Україна офіційно ХАМАС терористами. Коментарі. URL: <https://politics.comments.ua/news/foreign-policy/priznaet-li-ukraina-oficialno-hamas-terroristami-719175.html> (дата звернення: 30.12.2023)
12. Lecoquierre M. Emplaced Resistance in Palestine and Israel. The Cases of Hebron, Silwan and al-Araqib. London: Routledge. 2021. 324 p.
13. Norman J. The Palestinian Prisoners Movement. Resistance and Disobedience. London: Routledge. 2021. 146 p.
14. Rabbani M. Israeli failures, US charades and a negotiated truce. Al Jazeera. URL: <https://www.aljazeera.com/opinions/2023/11/22/israeli-failures-us-charades-and-a-negotiated-truce> (дата звернення: 30.12.2023)
15. Riash A. «Saw death in every colour»: Palestinians fleeing north Gaza recount horror. Al Jazeera. URL: <https://www.aljazeera.com/gallery/2023/11/19/saw-death-in-every-colour-palestinians-fleeing-north-gaza-recount-horror> (дата звернення: 30.12.2023)
16. Tharoor I. Israel has utterly devastated Gaza. The Washington Post. URL: <https://www.washingtonpost.com/world/2023/11/22/gaza-destruction-destroy-israel-strikes-reconstruction/> (дата звернення: 30.12.2023)
17. What is Hamas and why is it fighting with Israel in Gaza? BBC. URL: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67039975> (дата звернення: 30.12.2023)

REFERENCES

1. Alsaafin, L. Anxious, optimistic: Families of female Palestinian prisoners await release. Al Jazeera [Electronic resource]. Access mode: <https://www.aljazeera.com/news/2023/11/22/anxious-optimistic-families-of-female-palestinian-prisoners-await-release>
2. Burke, J. Gaza ceasefire to begin on Friday morning with hostage releases to follow. The Guardian [Electronic resource]. Access mode: <https://www.theguardian.com/world/2023/nov/23/israel-hamas-ceasefire-and-hostage-deal-wont-happen-before-friday-israeli-officials-say>
3. Burke, J., Wintour, P. Israel and Hamas appear close to hostage release deal, say officials. The Guardian [Electronic resource]. Access mode: <https://www.theguardian.com/world/2023/nov/19/israel-hamas-hostage-deal-mediation-qatar-prime-minister>
4. Chacar, H. Israel revises Hamas attack death toll to «around 1200». Reuters [Electronic resource]. Access mode: <https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-revises-death-toll-oct-7-hamas-attack-around-1200-2023-11-10/>
5. Donegan, M. There's a big reason Joe Biden is losing younger voters: Israel and Palestine. The Guardian [Electronic resource]. Access mode: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/nov/23/joe-biden-young-voters-israel-palestine-arab-muslim-americans>
6. Ex-Obama adviser says more Palestinian kids should die in Islamophobic rant. Al Jazeera [Electronic resource]. Access mode: <https://www.aljazeera.com/news/2023/11/22/ex-us-diplomat-goes-on-islamophobic-rant-wishes-more-dead-palestinian-kids>
7. Israel, Hamas agree to hostage release deal / Hendrix S. et al. The Washington Post [Electronic resource]. Access mode: <https://www.washingtonpost.com/world/2023/11/21/israel-gaza-hamas-hostage-deal/>

8. Jones, S. Number of Palestinians killed is «truly unbearable», says Spanish PM. The Guardian [Electronic resource]. Access mode: <https://www.theguardian.com/world/2023/nov/23/palestinian-state-is-best-chance-for-security-and-peace-says-spanish-pm>
9. Kayali, L. (2020). *Palestinian Women and Popular Resistance. Perceptions, Attitudes, and Strategies*. London: Routledge. 260 p.
10. Kot, S. HAMAS chi Izraïl': kogo ukraïnci vvazhajut' agresorom. Komentari [Electronic resource]. Access mode: <https://world.comments.ua/ua/news/near-east/hamas-chi-izraïl-kogo-ukraïnci-vvazhajut-agresorom-719151.html>
11. Kot, S. Chi viznae Ukraïna oficijno HAMAS teroristami. Komentari [Electronic resource]. Access mode: <https://politics.comments.ua/news/foreign-policy/priznaet-li-ukraina-oficialno-hamas-teroristami-719175.html>
12. Lecoquierre, M. (2021). *Emplaced Resistance in Palestine and Israel. The Cases of Hebron, Silwan and al-Araqib*. London: Routledge. 324 p.
13. Norman, J. (2021). *The Palestinian Prisoners Movement. Resistance and Disobedience*. London: Routledge. 146 p.
14. Rabbani, M. Israeli failures, US charades and a negotiated truce. Al Jazeera [Electronic resource]. Access mode: <https://www.aljazeera.com/opinions/2023/11/22/israeli-failures-us-charades-and-a-negotiated-truce>
15. Riash, A. «Saw death in every colour»: Palestinians fleeing north Gaza recount horror. Al Jazeera [Electronic resource]. Access mode: <https://www.aljazeera.com/gallery/2023/11/19/saw-death-in-every-colour-palestinians-fleeing-north-gaza-recount-horror>
16. Tharoor, I. Israel has utterly devastated Gaza. The Washington Post [Electronic resource]. Access mode: <https://www.washingtonpost.com/world/2023/11/22/gaza-destruction-destroy-israel-strikes-reconstruction/>
17. What is Hamas and why is it fighting with Israel in Gaza? BBC [Electronic resource]. Access mode: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67039975>

Oleg Parkhitko
Vladyslav Danylov

PECULIARITIES OF COVERAGE OF THE PALESTINIAN-ISRAELI CONFLICT IN THE WORLD MEDIA

The article attempts to identify the peculiarities of the coverage of the Palestinian-Israeli conflict in the world media. The research was based on publications from the websites of three media outlets – «The Washington Post», «The Guardian» and «Al Jazeera».

The author talks about the difficulties that journalists may face when covering armed conflicts. Firstly, it is the threats to the physical and mental health of the journalist. Secondly, it is the difficulty of abstracting from one's own preferences in the conflict. Thirdly, it is difficulty in determining the status of the parties to the conflict. The author notes that in the Palestinian-Israeli conflict there are difficulties in determining the status of Hamas, since not all countries in the world consider the group to be terrorists.

The article examines the views on the conflict of two high-quality private newspapers – «The Washington Post» and «The Guardian». The intrigue of the position of quality publications is that they are located in the United States and Europe, i.e., they should hypothetically support Israel against the collective Arab world. In fact, both media outlets have maintained a high level of quality and have covered the conflict in a balanced manner. Moreover, the newspapers' coverage is somewhat critical of the Jewish state. While «The Washington Post's» criticism is more of a guess, the Guardian's journalists express it quite frankly and emotionally. When expressing its attitude, an American newspaper must take into account the views of the powerful Jewish diaspora in the United States. As for the Guardian, the newspaper criticizes Israel from the liberal anti-war position of the British and European elite.

The state-owned Qatari television company Al Jazeera has long been criticized for its bias and rather open communication with individuals whose activities are considered terrorist by some parts of the world. The intrigue with the Qatari media's coverage of the conflict is whether they will at least try to pretend to be objective to a global audience. In practice, the Arab media's website is falling into outright anti-Israeli and anti-American propaganda. It uses a selection of «correct» sources of information, mockery and manipulation of facts. The author of the article assumes that media workers are well aware of their target audience, which is quite effectively influenced by such publications.

Key words: journalism, armed conflict, objectivity, balance, propaganda, terrorist organization, media position, source of information, quality media, «hot spot».